

TRGOVAČKI SUD, Antwerpen

Presuda od 25.II 1960.

La Nauchateloise i drugi c/a zap. Caron,
Compagnie Maritime Belge i Cockerill-Ougree

Sposobnost broda za plovidbu - Nije dovoljan dokaz da je brod sposoban za plovidbu: da se radi o prvom putovanju, da je brod sagradio prvorazredno brodogradilište i da ima svjedodžbe o klasi - Brodar koji je naručio takav brod ne odgovara za štetu nastalu skrivenom manom broda koja se nije mogla otkriti dužnom pažnjom

Teret je ukrcan na brod kojemu je to bilo prvo putovanje. Na odredištu je utvrđeno da je teret oštećen radi mane broda. U sporu koji je povodom toga nastao brodar se branio da nije odgovoran za naknadu štete, jer da postoji razlog koji ga od toga oslobadja. Tvrdi naime da je uložio dužnu pažnju da ustanovi sposobnost broda za plovidbu. U dokaz toga navodi da je brod bio potpuno nov, da mu je spomenuto putovanje bilo prvo, da je brod sagradjen na prvorazrednom brodogradilištu, te da je imao tek izdate svjedodžbe o klasi.

Sud nije prihvatio ovo stajalište. Smatra da činjenice koje brodar navodi u svoju korist nisu dovoljne da bi se moglo zaključiti da je on u pogledu sposobnosti broda za plovidbu uložio dužnu pažnju, pa ga je za to obvezao na naknadu štete. Da bi se brodar mogao osloboditi odgovornosti, bilo bi potrebno da je šteta nastala skrivenom manom broda koja se ne bi mogla otkriti nikakvim pažljivim pregledom broda.

/JPA 1960, str.468/

B.J.

TRANSPORTNO OSIGURANJE

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 7.XII 1962.

Vijeće dr Tomislav Haramustek, dr Vladimir Borić, dr Oskar Franić

Transportno osiguranje robe - Plaćanje premije osiguranja - Kada je u generalnoj polici navedeno da se osiguranjem pokrivaju rizici prijevoza koje obavi osiguranik, te da se premija plaća na osnovi vrijednosti ulaznih i izlaznih faktura osiguranika, kao temelj za obračun premije službe samo fakture koje se odnose na osigurane prijevoze, a ne i na druge osiguranikove djelatnosti

Po zahtjevu tužbe prvostepeni sud je platnim nalogom naložio tuženiku da plati tužitelju din. 540.334.- na ime dužne

premije iz transportnog osiguranja.

U pravovremenim prigovorima tuženik je priznao osnovanost tužbenog zahtjeva do visine od din 180.898.-. U pogledu preostale utužene glavnice od din 359.436.- tuženik je naveo da tužitelj taj iznos neosnovano traži. Generalnom policom tuženik je kod tužitelja osigurao rizik za slučaj štete u transportu robe, kojom tuženik posluje, a koju prevaža unutar granice SFRJ transportnim sredstvima na svoj rizik. Tužitelj da je spornim iznosom obračunao premiju transportnog osiguranja na promet, koji je tuženik u konkretno vrijeme ostvario u poslovanju s taksonim i poštanskim vrijednosnicama. Ove vrijednosti da tuženik ne prevozi transportnim sredstvima, nego ih kupuje kod banke i pošte i ručno ih prenosi u svoje skladište. Stoga smatra da se taj dio prometa mora isključiti iz temelja za obračun premije transportnog osiguranja. Zato je predložio da se tužitelj s viškom tužbenog zahtjeva odbije.

Prvostepeni sud je održao na snazi citirani platni nalog do visine od din 180.898.-, a u preostalom dijelu, - tj. za prigovoreni iznos od din 359.436.- ukinuo ga je, i tužitelja je odbio s odnosnim viškom tužbenog zahtjeva.

Drugostepeni sud je žalbu odbio tužitelju ovim obrazloženjem:

Medju strankama nije sporno da je tužitelj generalnom policom br. 2-g-2974, od 12.VII 1956. za osiguranje transporta, osigurao tuženiku sve transporte duhana, duhanskih preradjevina, te šibica i ambalaže, koji su pakovani u skladu s osobinama na rizik osiguranika, uz premijsku stavku od 0,012 %, odnosno 0,025% /za medjugradski promet/ time da je osnov za izračunavanje premije fakturna vrijednost prevezene robe.

Ovom policom bilo je dakle taksativno navedeno koja se tuženikova roba osigurava, a koje fakture čine osnovu za izračunavanje premije. Isto tako nema sumnje da su tom policom bile u svakom pogledu isključene taksene i poštenske vrijednosnice, koje nisu predmet prijevoza.

Spornu generalnu policu br. 0-G-75, od 9.IV 1960. sam je tužitelj nazvao "zamjenom" za staru policu. U ovoj novoj polici nisu više vrsti robe, koje se osiguravaju, navedene "verbis expressis", nego upravo iz gramatikalne interpretacije štampenih uvjeta na poledjini police, /kako to hoće žalitelj/, proizlazi utvrđeno da su stranke proširile osiguranje iz transporta na sve pošiljke robe i ambalaže, kojom tuženik po svom zadatku posluje, - pod uvjetom da je roba transportirana unutar granica SFRJ taksativno navedenim transportnim sredstvima, i da bude njezina vrijednost prijavljena suglasno odredbama iz t.7, tužiteljevih uvjeta. Valja dakle uzeti da je baza ovog osiguranja

transportni promet i riziko prijevoza. Da je^{to} tako proizlazi iz t.7. uvjeta, u kojoj se izričito govori o "vrijednosti prevezene robe, time da se osiguranje proteže samo na one pošiljke koje se prevoze na rizik osiguranika". U slijedećoj stavci ove t.7. utanačena je tuženikova obveza "da u propisanom roku prijavi za svaki mjesec vrijednost svih ulaznih i izlaznih faktura za prošli mjesec", u svrhu obračunavanja i plaćanja premije. Logičnom interpretacijom riječi i uvjeta iz t.7. ove police /kriterij za izračunavanje premije osiguranja/, i uvjeta iz t.1. police /predmet transportnog osiguranja/, ovaj sud je došao do istog zaključka kao i sud prvog stepena, naime da se premija osiguranja prema navedenoj polici ima izračunati samo na temelju svih tuženikovih ulaznih i izlaznih faktura, koje se odnose na robu koja je predmet osiguranja i koja se nalazi u transportu. Među strankama nije ni sporno da tuženik u svom poslovanju ne transportira taksene i poštanske vrijednosti prijevoznim sredstvima, koja su nabrojena u odnosnoj polici. Isto tako nije sporno da ove vrijednosti nisu ni iz predmetnog transportnog osiguranja, na koju je činjenicu uostalom tužitelj sam u prvostepenom postupku u nekoliko navrata upozorio. Prema tome valja uzeti da tužitelj po navedenoj generalnoj polici nema prava tražiti od tuženika plaćanje premije i na osnovi prometa svih vrijednosti u tuženikovom poduzeću.

Na pravilnost takvog stajališta bez utjecaja su i ostali navodi žalbe. Okolnost što su stranke novom policom ugovorile nižu stopu premije nego što je bila u polici br. 2-G-2974; od 12.VII 1958., ukazuje se logična, jer novom policom nije više striktno naznačena roba na koju se osiguranje proteže, što znači da je policom obuhvaćen širi pojam tuženikove robe u transportu, koji neminovno znači i eventualno plaćanje višeg premijskog iznosa, i usprkos sniženoj stopi.

Prvostepeni sud je na okolnost sadržaja spornog ugovora o osiguranju saslušao i od tužitelja predloženog svjedoka. Taj je iskaz u pobijanoj presudi cijenio posebno i u vezi s tekstom police, i našao je da tom prilikom nije bilo govora o plaćanju premije i na bazi prometa taksenih i poštanskih vrijednosnica. Budući da je ovo uvjerenje u skladu sa stanjem spisa /raspravni zapisnik od 10.X 1962. koji je potpisan od stranaka/, to razlozi žalbe nisu mogli dovesti u sumnju ispravnost ocjene dokaza i činjeničnih utvrdjenja, kako ih je našao prvostepeni sud.

L.H.